

[Lars P. Jensen.]

langt klarere end den tekst, der findes i den gældende lov. Vi præciserer, hvad der med rette kan kræves for, at en konkurrence virkelig er effektiv og til beskyttelse for forbrugerne, og vi præciserer dette i overensstemmelse med, hvad der vel i virkeligheden må være rettesnor for enhver ærlig liberalist og frikonkurrencetilhænger.

Naturligvis kan det med rette siges, at også den rettesnor for prismyndighedernes arbejde, som er fastlagt i det socialdemokratiske lovforslag, giver plads for et betydeligt skøn. Man må her imidlertid gøre sig klart, at alternativet til at lade prismyndighederne udøve et vist skøn er at gå tilbage til en eller anden fast kalkulationsregel, som vi havde det under krigen og i de første efterkrigsår. Jeg kan ikke se, at nogen kan være interesseret i en sådan kalkulationsregel, hvorefter nettoavancen skal fastlåses til et eller andet tidligere tidspunkt, og hvorefter der gives udførlige regler for omkostningsberegningerne. En sådan kalkulationsregel vil under de nuværende forhold så afgjort stride mod hensynet til produktionens effektivitet.

Fra socialdemokratiets side mener vi, at et vist skøn må udøves, men vi mener — og det kommer som allerede nævnt til udtryk i det af os fremsatte lovforslag —, at det af prislovens tekst må fremgå, på hvilken måde skønnet skal udøves.

Når vi fra vor side ønsker at få en mere klart affattet bestemmelse om, når prismyndighederne bør gribe ind, beror dette også på, at den nuværende regering bevidst har søgt at svække den aftale om en mere effektiv priskontrol, som er truffet her på rigsdagen. Handelsministeren søgte forleden at bagatellisere den politiske afgørelse, der blev truffet i havregrynssagen. Jeg skal ikke gå i enkeltheder med denne sag, men ingen kan dog være i tvivl om, at prismyndighederne svækkes, når en minister tager det højst usædvanlige skridt at gå imod et indgreb, der er foretaget af priskontrolrådet, og som er godkendt af prisankenævnet. Hertil kommer, at det virker søgt, når handelsministeren i sine bestræbelser for at bagatellisere havregrynssagen siger, at det drejede sig om en konkret afgørelse. Enhver, der har sat sig ind i sagen, ved dog, at Handelsstands-Centralforeningerne lagde spørgsmålet principielt op, og at prisankenævnet i sin kendelse gik ind på disse principielle synspunkter.

Iøvrigt skal jeg minde om, at regeringen også på anden vis har forringet kontrollen med priser og avancer. Jeg tænker her på

ophævelsen af bestemmelsen om, at private banker m. v. skal have forudgående godkendelse af prisforhøjelser. Netop på et tidspunkt, da bankernes udlånsbetingelser stadig strammes, ophæves det vigtigste led i den kontrol, der hidtil har været på dette område.

Både for at sikre overholdelsen af trufne aftaler og for fremover at få en mere helstøbt og mere klar prislov må den gældende lov efter vor opfattelse nu tages op til en gennemgribende revision. Det lovforslag, socialdemokratiet har fremsat, bør danne grundlag for en sådan revision. Vi skal ikke stå stejlt på enkelte formuleringer, men de grundbetragtninger, der ligger bag det socialdemokratiske lovforslag, kan ingen, der sagligt vil tage standpunkt til de problemer, vi her står overfor, komme udenom.

Jeg har kun een yderligere bemærkning til handelsministerens tale ved fremsættelsen af hans forslag til uændret forlængelse af prisloven. Ministeren sluttede sin fremsættelsestale med at gøre opmærksom på betydningen af, at produktiviteten her i landet øges mest muligt. Jeg er enig med ministeren heri, men vil gerne tilføje, at den side af øget produktivitet, der hænger sammen med prislovgivningen, ikke blot kan afgøres med en bemærkning om, at virksomhederne får tilstrækkelig mulighed til at foretage afskrivninger og henlæggelser. Det bør efter min mening, således som det også er kommet til udtryk i vort prislovforslag, pålægges prismyndighederne at tage hensyn til produktionseffektiviteten ved indgreb, der foretages. Det virker f. eks. ikke fremmende på produktiviteten, når prismyndighederne, som tilfældet er, efter den gældende lov normalt giver virksomhederne dækning for alle indtrufne omkostningsstigninger og så sætter en fast procentvis avance. Det er rimeligt, at virksomheder, der gør en særlig samfundsnyttig indsats, kan få økonomisk fordel heraf, men det er lige så rimeligt, at virksomhederne skal have en impuls til at foretage forbedringer derved, at de i visse tilfælde ellers selv kommer til at bære indtrufne omkostningsstigninger ud af deres nettoavance.

Der er to problemer indenfor prislovgivningen, som jeg vil opholde mig lidt nærmere ved. Det ene er spørgsmålet om offentlighed omkring prisdannelsen, det andet er spørgsmålet om den særlige kontrol med monopoler og prisaftaler.

Offentlighedsprincippet er knæsat i det socialdemokratiske forslags § 11. Det hedder heri, at det påhviler priskontrolrådet at underrette offentligheden om rådets arbejde, herunder begrundelser for trufne afgørelser,